

SCHÉMA ŠTÁTNEJ POMOCI NA SANÁCIU ENVIRONMENTÁLNYCH ZÁŤAŽÍ V PRÍPADOCH, KEDY ZODPOVEDNOSŤ ZA SANÁCIU PRECHÁDZA NA ŠTÁT

v znení dodatku č. 1

A. PREAMBULA	3
B. PRÁVNÝ ZÁKLAD	4
C. POUŽITÉ DEFINÍCIE	5
D. ÚČEL POMOCI	6
E. POSKYTOVATEĽ POMOCI.....	7
F. PRÍJEMCA POMOCI.....	8
G. OPRÁVNENÉ AKTIVITY	9
H. OPRÁVNENÉ VÝDAVKY	10
I. FORMA POMOCI.....	10
J. VÝŠKA A INTENZITA POMOCI	10
K. STIMULAČNÝ ÚČINOK POMOCI	11
L. KUMULÁCIA POMOCI.....	11
M. PODMIENKY POSKYTNUTIA POMOCI.....	12
N. MECHANIZMUS POSKYTOVANIA POMOCI V RÁMCI OPRÁVNENÝCH PROJEKTOV	12
O. CELKOVÝ ROZPOČET	13
P. TRANSPARENTNOSŤ A MONITOROVANIE.....	13
R. KONTROLA A AUDIT	14
S. PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ SCHÉMY	14

Schéma štátnej pomoci na sanáciu environmentálnych záťaží v prípadoch, kedy zodpovednosť za sanáciu prechádza na štát v znení dodatku č. 1

A. PREAMBULA

V predchádzajúcom období došlo na území Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) k dlhodobým a nekontrolovateľným únikom nebezpečných látok (spravidla ide o environmentálne záťaže vzniknuté od začiatku priemyselnej revolúcie, no najmä v období socializmu medzi rokmi 1948 až 1989), ktoré kontaminovali jednotlivé zložky životného prostredia. K uvedenej kontaminácii došlo v dôsledku bývalého socio-ekonomického režimu aj z dôvodu špecifických reálií, ako štátne vlastníctvo, žiadna alebo nedostatočná regulácia v oblasti ochrany životného prostredia, pobyt vojsk Sovietskej armády a pod.

Systematickou inventarizáciou environmentálnych záťaží v SR, ktorá bola vykonaná v rokoch 2006 až 2008, bolo zistené, že takmer 2 000 lokalít predstavuje nebezpečenstvo pre životné prostredie a zároveň negatívne ovplyvňuje zdravotný stav obyvateľstva v ich okolí, pričom viac ako 270 lokalít je vysoko rizikových. Tieto lokality sú od roku 2009 evidované v Informačnom systéme environmentálnych záťaží (ďalej aj „ISEZ“) ako environmentálne záťaže.

S cieľom zabrániť ďalšiemu negatívnemu vplyvu identifikovaných environmentálnych záťaží na životné prostredie a zdravie miestnych obyvateľov je nevyhnutná ich sanácia vhodnými sanačnými metódami. Vzhľadom na uvedené boli v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“) špecifického cieľa 1.4.2 *Zabezpečenie sanácie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou¹)* (ďalej aj „špecifický cieľ 1.4.2“) vyčlenené na tento cieľ finančné prostriedky. Prostriedky OP KŽP sú cielené na sanáciu environmentálnych záťaží s najvyššou mierou rizika, a to najmä s ohľadom na blízkosť ľudského obydľia, povrchového toku, zdrojov pitnej vody a prítomnosti chránených území. Pomoc v rámci uvedeného špecifického cieľa OP KŽP je smerovaná na ochranu životného prostredia a nadväzne aj na ochranu ľudského zdravia.

Predmetom podpory v rámci uvedeného špecifického cieľa OP KŽP je sanácia výlučne tých environmentálnych záťaží, v prípade ktorých prechádza povinnosť sanácie na štát (na príslušné ministerstvo) z dôvodu, že pôvodca environmentálnej záťaže zanikol alebo zomrel, právny nástupca neexistuje, resp. vlastník nehnuteľnosti nie je v žiadnom príčinnom vzťahu k existujúcej kontaminácii. Ak teda v osobitnom konaní nie je možné určiť povinnú osobu v súlade s princípom znečisťovateľ platí postupom podľa § 5 zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z., uznesením vlády SR je určené príslušné ministerstvo, ktoré musí vykonať sanáciu príslušnej environmentálnej záťaže.

Predmetom tejto schémy štátnej pomoci na sanáciu environmentálnych záťaží (ďalej len „schéma“), ako súčasti opatrení definovaných v špecifickom ciele 1.4.2 OP KŽP, je poskytovanie štátnej pomoci (ďalej len „pomoc“) na odstraňovanie environmentálnych záťaží evidovaných v ISEZ na pozemkoch, ktoré sú vo vlastníctve podniku, a to vo vyššie uvedených prípadoch, kedy povinnosť odstrániť environmentálnu záťaž prechádza na štát² zastúpený príslušným ministerstvom, v dôsledku čoho vlastník pozemku nemusí znášať náklady na sanáciu za podmienok uvedených v tejto schéme.

¹ Pod zmenou sa rozumie zmena z bývalého vojenského využitia na využitie na mierové účely.

² Príslušné ministerstvo určené uznesením vlády SR na základe § 5 ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z.

B. PRÁVNÝ ZÁKLAD

Právny základ schémy tvorí najmä nasledovná legislatíva EÚ a SR:

1. Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy v platnom znení (ďalej len „nariadenie o skupinových výnimkách“);
2. Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v platnom znení (ďalej len „nariadenie o podrobných pravidlách“);
3. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 v platnom znení (ďalej len „všeobecné nariadenie“);
4. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1300/2013 zo 17. decembra 2013 o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006 (ďalej len „nariadenie o Kohéznom fonde“);
5. Ústava Slovenskej republiky;
6. Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. (ďalej len „zákon o envirozáťažiach“);
7. Uznesenie vlády SR, ktorým vláda SR určila príslušné ministerstvo (napr. uznesenie č. 38 z 21. januára 2015);
8. Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov;
9. Zákon č. 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EŠIF“);
10. Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci) (ďalej len „zákon o štátnej pomoci“);
11. Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
12. Zákon č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pohľadávkach štátu“);
13. Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov;
14. Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“);
15. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov;
16. Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov;

17. Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“);
18. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov;
19. Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov;
20. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon v znení neskorších predpisov;
21. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej len „systém riadenia“);
22. Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014 – 2020.

C. POUŽITÉ DEFINÍCIE

Pre účely tejto schémy platia nasledujúce definície:

- **environmentálna záťaž** je v zmysle § 3 písm. t) geologického zákona znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody;
- **informačný systém environmentálnych záťaží** je informačný systém podľa § 20a geologického zákona;
- **ochrana životného prostredia** je každé opatrenie určené na nápravu alebo zabránenie vzniku škôd, pokiaľ ide o fyzické okolie alebo o prírodné zdroje, prostredníctvom vlastných činností príjemcu pomoci, s cieľom znížiť riziko vzniku takejto škody alebo efektívnejšie využívať prírodné zdroje, vrátane opatrení na úsporu energie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie;
- **podnik** je podnik v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ, t. j. akýkoľvek subjekt, ktorý vykonáva hospodársku (nielen podnikateľskú) činnosť, je účastníkom hospodárskej súťaže (umiestňuje tovary alebo služby na trh) v tých hospodárskych oblastiach, bez ohľadu na jeho právnu formu a spôsob financovania; za podnik sa nepovažujú fyzické osoby, ktoré nie sú oprávnené na podnikanie; za podnik sa nepovažujú orgány štátnej správy; za podnik sa nepovažujú ani subjekty územnej samosprávy³ alebo subjekty vykonávajúce úlohy podľa osobitného právneho predpisu⁴, ak nimi vlastnené pozemky, na ktorých prebiehajú sanačné práce, sú využívané výlučne na plnenie im prislúchajúcich úloh, a teda nie sú využívané na hospodársku činnosť;
- **povinná osoba** je osoba určená v zmysle § 4 ods. 3 až 5 zákona o envirozáťažiacich v prípadoch, ak pôvodca zanikol, zomrel alebo nie je možné určiť jeho právneho nástupcu;
- **pôvodca** je v zmysle § 3 ods. 1 zákona o envirozáťažiacich každý, kto svojou činnosťou spôsobil environmentálnu záťaž, okrem prípadov uvedených v príslušnom ustanovení⁵;

³ Napr. čl. 64 až 71 Ústavy, zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov, zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

⁴ Napr. zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov.

⁵ V súlade s § 3 ods. 1 zákona o envirozáťažiacich je pôvodca každý, kto svojou činnosťou spôsobil environmentálnu záťaž, okrem prípadov, ak

- **sanácia environmentálnej záťaže** sú práce vykonávané v horninovom prostredí, podzemnej vode a pôde, ktorých cieľom je odstrániť, znížiť alebo obmedziť kontamináciu na úroveň akceptovateľného rizika s ohľadom na súčasné a budúce využitie územia (§ 3 písm. s) geologického zákona);
- **príjemcom štátnej pomoci** (ďalej len „príjemca pomoci“) je výlučne podnik, ktorý je vlastníkom pozemku, na ktorom budú prebiehať sanačné práce; pojem príjemca pomoci nie je totožný s pojmom prijímateľ nenávratného finančného príspevku z Operačného programu Kvalita životného prostredia;
- **príslušné ministerstvo** je ministerstvo určené uznesením vlády SR podľa § 5 ods. 7 zákona o envirozáťažiacich;
- **orgány štátnej správy** sú orgány štátnej správy, tak ako sú definované v právnom poriadku SR;
- **začatie prác** je buď začiatok stavebných prác na investícii, alebo prvý záväzok firmy na objednávku zariadenia alebo iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo je prvé v časovom slede. Kúpa pozemku a prípravné práce, ako napr. získavanie povolení a uskutočňovanie predbežných štúdií uskutočniteľnosti sa nepovažujú za začatie stavebných prác. V prípade prevzatia podniku znamená začatie prác okamih nadobudnutia aktív priamo spojených s nadobudnutým podnikom;
- **zásada znečisťovateľ platí** znamená, že náklady na odstránenie environmentálnej záťaže by mal znášať pôvodca environmentálnej záťaže;
- **znečistenie** je škoda, ktorú spôsobí znečisťovateľ priamym alebo nepriamym poškodením životného prostredia alebo vytvorením podmienok vedúcich k takémuto poškodeniu fyzického okolia alebo prírodných zdrojov;
- **znečisťovateľ** je osoba, ktorá priamo alebo nepriamo poškodzuje životné prostredie alebo vytvára podmienky vedúce k takému poškodeniu.

D. ÚČEL POMOCI

Účelom pomoci je v súlade s čl. 45 nariadenia o skupinových výnimkách zabezpečiť sanáciu „starých“ environmentálnych záťaží nachádzajúcich sa na pozemkoch vo vlastníctve podnikov, a to v osobitných prípadoch špecifikovaných v čl. G tejto schémy, v ktorých nie je možné určiť povinnú osobu, a teda za sanáciu je zodpovedné príslušné ministerstvo určené uznesením vlády SR. Uvedeným dôjde k zlepšeniu stavu zložiek životného prostredia, k ochrane zdravia a života obyvateľov a nadväzne sa zabráni prípadnému vzniku ďalších škôd na životnom prostredí.

Účelom pomoci je odstránenie prítomnej kontaminácie v podzemnej vode, horninovom prostredí alebo pôde na pozemkoch, v prípade ktorých prechádza povinnosť vykonať rekultivačné (sanačné) práce na príslušné ministerstvo z dôvodu, že pôvodca environmentálnej záťaže zanikol alebo zomrel a nie je možné určiť povinnú osobu, prispieť k zvýšenému podielu sanovaných lokalít s evidovanými environmentálnymi záťažami a tým eliminovať negatívny vplyv najrizikovejších environmentálnych záťaží na životné prostredie a zdravotný stav obyvateľstva žijúceho v dotknutých oblastiach.

Pomoc je poskytovaná podnikom, ktoré vlastnia pozemky, na ktorých budú prebiehať rekultivačné

-
- a) sa štát zaviazal sanovať environmentálnu záťaž na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou tohto zákona alebo na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky alebo
 - b) environmentálna záťaž vznikla v dôsledku ukladania odpadov, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

práce s cieľom sanácie environmentálnych záťaží definovaných v čl. G tejto schémy.

Pomoc nie je smerovaná na sanáciu environmentálnych záťaží, ktorá by mala byť realizovaná ako súčasť investičných projektov komerčného využitia sanovaného územia. Cieľom sanácie podľa tejto schémy vo všeobecnosti nie je zmena využitia sanovaných pozemkov. V prípade projektov realizovaných v intraviláne obcí bude vhodné sanovaný pozemok v rámci územnoplánovacej dokumentácie charakterizovať ako územný prvok ekologickej stability. V prípade niektorých sanácií in situ, napr. enkapsulácie environmentálnej záťaže, sa obmedzia nepriaznivé účinky environmentálnej záťaže na okolité prostredie a zdravotný stav obyvateľstva žijúceho v dotknutých oblastiach, pričom nedôjde k úplnému odstráneniu kontaminácie. Po sanácii enkapsuláciou bude na dotknutých nehnuteľnostiach navrhnutá stavebná uzávača, aby prípadnými stavebnými zásahmi nedošlo k poškodeniu tesniacich bariér.

Sanáciu podľa tejto schémy budú realizovať príslušné ministerstvá, pričom vlastník pozemku nemusí znášať náklady na vykonanie sanačných prác. Vlastník pozemku musí znášať tzv. zvýšenú hodnotu pozemku po sanácii v súlade s čl. J ods. 5 až 7 tejto schémy.

E. POSKYTOVATEĽ POMOCI

Poskytovateľom pomoci podľa tejto schémy je príslušné ministerstvo, o ktorom vláda SR uznesením podľa § 5 ods. 7 zákona o envirozáťažiach rozhodne, že má zabezpečiť vykonanie povinností povinnej osoby, a ktoré na uvedený účel dostane prostriedky z Operačného programu Kvalita životného prostredia, ako prijímateľ nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“), a to:

Ministerstvo životného prostredia SR⁶

Nám. Ľ. Štúra 1

812 35 Bratislava

Webové sídlo: www.minzp.sk

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Námestie slobody 6

810 05 Bratislava

Webové sídlo: www.telecom.gov.sk

Ministerstvo obrany SR

Kutuzovova 8

832 47 Bratislava

Webové sídlo: www.mosr.sk

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Dobrovičova 12

812 66 Bratislava

Webové sídlo: www.mpsr.sk

Ministerstvo hospodárstva SR

Mlynské nivy 44/a

827 15 Bratislava 212

Webové sídlo: www.mhsr.sk

⁶ V zmysle uznesenia č. 38 z 21. januára 2015 vláda SR poverila Ministerstvo životného prostredia SR ako príslušné ministerstvo na úseku environmentálnej záťaže podľa § 5 ods. 7 zákona o envirozáťažiach.

Ministerstvo vnútra SR
Pribinova 2
812 72 Bratislava
Webové sídlo: www.minv.sk

Vyhlasovateľom tejto schémy je:

Ministerstvo životného prostredia SR
Nám. L. Štúra 1
812 35 Bratislava
Webové sídlo: www.minzp.sk

F. PRÍJEMCA POMOCI

V rámci tejto schémy môže byť príjemcom pomoci výlučne podnik⁷ v súlade s definíciou v čl. C tejto schémy, ktorý je vlastníkom pozemku spĺňajúceho kritériá podľa čl. G tejto schémy⁸, na ktorom prebiehajú rekultivačné práce.

Príjemcom pomoci nemôže byť podnik v ťažkostiach v zmysle definície podľa nariadenia o skupinových výnimkách s výnimkou podnikov, ktoré neboli v ťažkostiach k 31. decembru 2019, ale stali sa podnikmi v ťažkostiach od 1. januára 2020 do 30. júna 2021. Pre definíciu podniku v ťažkostiach je určujúca definícia obsiahnutá v čl. 2 ods. 18 nariadenia o skupinových výnimkách.

Príjemcom pomoci nemôže byť v súlade s čl. 1 ods. 4 písm. a) nariadenia o skupinových výnimkách podnik, voči ktorému je nárokován vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie, v ktorom bola táto pomoc poskytnutá Slovenskou republikou označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom⁹.

V súlade s čl. 1 ods. 2 nariadenia o skupinových výnimkách sa táto schéma nevzťahuje na poskytnutie pomoci v nasledujúcich prípadoch:

- pomoc na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, konkrétne pomoc priamo súvisiacu s vyvázanými množstvami, so zriadením a prevádzkovaním distribučnej siete alebo inými bežnými výdavkami súvisiacimi s vývoznou činnosťou;
- pomoc, ktorá je podmienená uprednostňovaním používania domáceho tovaru pred tovarom dovážaným.

V súlade s čl. 1 ods. 3 nariadenia o skupinových výnimkách sa táto schéma nevzťahuje na poskytnutie pomoci v nasledujúcich sektoroch:

- pomoc poskytovaná v odvetví rybolovu a akvakultúry podľa nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1379/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej organizácii trhov s produktmi rybolovu a akvakultúry, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 104/2000;
- pomoc poskytovaná v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby s výnimkou regionálnej investičnej pomoci v najvzdialenejších regiónoch, schém regionálnej prevádzkovej pomoci, pomoci pre MSP na poradenské služby, pomoci vo forme rizikového financovania, pomoci na výskum a vývoj, pomoci na inovácie pre MSP, pomoci na ochranu životného prostredia,

⁷ t. j. MSP, ako aj veľký podnik v zmysle definície uvedenej v článku C. tejto schémy

⁸ Riešená lokalita s evidovanou environmentálnou záťažou, ako celok, môže zahŕňať aj pozemky, v prípade sanácie ktorých nejde o poskytovanie štátnej pomoci, tak ako sú definované v čl. C tejto schémy.

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61992CJ0188>: rozhodnutie vo veci Deggendorf, rozsudok ESD C – 188/92“

pomoci na podporu vzdelávania a pomoci na znevýhodnených pracovníkov a pracovníkov so zdravotným postihnutím;

- pomoc poskytovanú v sektore spracovania a marketingu poľnohospodárskych výrobkov, a to v týchto prípadoch:
 - i) ak je výška pomoci stanovená na základe ceny alebo množstva takýchto výrobkov kúpených od prvovýrobcov alebo umiestnených na trh príslušnými podnikmi,
 - ii) ak je pomoc podmienená tým, že má byť čiastočne alebo úplne postúpená prvovýrobcom;
- pomoc na uľahčenie zatvorenia uhol'ných baní neschopných konkurencie v zmysle rozhodnutia Rady 2010/787.

Ak podnik pôsobí vo vylúčených sektoroch uvedených vyššie a v sektoroch, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto schémy, táto schéma sa uplatňuje na pomoc poskytovanú v súvislosti s týmito ďalšími sektormi alebo na tieto ďalšie činnosti pod podmienkou, že príjemca pomoci zabezpečí prostredníctvom primeraných prostriedkov, ako je oddelenie činností alebo rozlíšenie nákladov, aby činnosti vykonávané vo vylúčených sektoroch neboli podporované z pomoci poskytnutej v súlade s touto schémou.

Táto schéma sa v súlade s čl. 1 ods. 5 nariadenia o skupinových výnimkách ďalej nevzťahuje na opatrenia štátnej pomoci, ktorých samotný obsah alebo podmienky s nimi spojené alebo ich metódy financovania predstavujú neoddeliteľné porušenie právnych predpisov Únie, a to najmä:

- opatrenia pomoci, pri ktorých je poskytnutie pomoci podmienené povinnosťou, aby príjemca pomoci mal hlavné sídlo v príslušnom členskom štáte alebo aby bol usadený predovšetkým v príslušnom členskom štáte; požiadavka mať prevádzkareň alebo pobočku v členskom štáte poskytujúcom pomoc v čase vyplatenia pomoci je však dovolená;
- opatrenia pomoci, pri ktorých je poskytnutie pomoci podmienené povinnosťou, aby príjemca pomoci používal domáce výrobky alebo služby;
- opatrenia pomoci obmedzujúce možnosť príjemcov pomoci využívať výsledky výskumu, vývoja a inovácií v iných členských štátoch.

G. OPRÁVNENÉ AKTIVITY

Oprávnenými aktivitami podľa tejto schémy sú výlučne aktivity sanácie environmentálnych záťaží na lokalitách identifikovaných v príslušnom uznesení vlády SR, ktoré spadajú do oprávnených aktivít OP KŽP v rámci špecifického cieľa 1.4.2 a zahŕňajú rekultivačné práce na pozemkoch definovaných nižšie⁸. Oprávnené aktivity zároveň musia spĺňať všetky ďalšie podmienky poskytnutia pomoci podľa tejto schémy.

Podľa tejto schémy môže byť financovaná výlučne sanácia pozemkov **v prípadoch, v ktorých prechádza povinnosť sanácie na príslušné ministerstvo z dôvodu, že pôvodca environmentálnej záťaže zanikol alebo zomrel a nie je možné určiť povinnú osobu z dôvodu existencie niektorého z liberačných dôvodov podľa zákona o envirozáťažiacich.**

Sanácia pozemkov, ktorá nespĺňa vyššie uvedené podmienky podľa tohto článku, **nie je** oprávnenou aktivitou podľa tejto schémy.

Pre úplnosť sa uvádza, že v súlade s čl. C tejto schémy sanácia pozemkov vo vlastníctve fyzických osôb, ktoré nie sú oprávnené na podnikanie a/alebo pozemkov orgánov štátnej správy a/alebo

pozemkov subjektov územnej samosprávy a/alebo pozemkov subjektov vykonávajúcich úlohy podľa osobitného právneho predpisu, ktoré sú využívané na plnenie im prislúchajúcich úloh, a teda nie sú využívané na hospodársku činnosť, nie je predmetom podpory podľa tejto schémy, pretože nepodlieha režimu štátnej pomoci¹⁰.

H. OPRÁVNENÉ VÝDAVKY

V súlade s čl. 45 ods. 4 nariadenia o skupinových výnimkách oprávnené výdavky na aktivity podľa čl. G tejto schémy predstavujú celkové výdavky vynaložené na sanáciu environmentálnej záťaže (rekultivačné práce) na pozemku príjemcu pomoci mínus zvýšená hodnota pozemku príjemcu pomoci.

Oprávnenými výdavkami vynaloženými na sanáciu sú **výdavky spĺňajúce všetky kritériá vecnej, časovej a územnej oprávnenosti v zmysle pravidiel systému riadenia a príslušnej výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok.**

I. FORMA POMOCI

Pomoc podľa tejto schémy sa poskytuje formou realizácie sanácie environmentálnej záťaže na pozemku príjemcu pomoci.

Pomoc podľa tejto schémy sa považuje za transparentnú pomoc v súlade s čl. 5 ods. 1 nariadenia o skupinových výnimkách, keďže je možné vopred presne vypočítať ekvivalent hrubého grantu pomoci bez potreby vykonať posúdenie rizika.

J. VÝŠKA A INTENZITA POMOCI

1. Výška pomoci na oprávnené aktivity podľa čl. G tejto schémy sa určuje podľa pravidiel uvedených v tomto článku.
2. Minimálna výška pomoci nie je stanovená.
3. Pokiaľ ide o maximálnu výšku, pomoc pre jeden podnik v rámci jedného projektu nesmie presiahnuť 20 000 000 Eur v súlade s čl. 4 ods. 1 písm. u) nariadenia o skupinových výnimkách. Uvedený strop pre jeden podnik a jeden projekt sa nesmie obchádzať umelým rozdeľovaním projektov.
4. Intenzita pomoci je 100 % oprávnených výdavkov podľa čl. H tejto schémy. Na účely výpočtu intenzity pomoci a oprávnených výdavkov sa použijú číselné údaje pred odpočítaním daní alebo iných poplatkov. Intenzita pomoci sa vypočíta ako percento poskytnutej pomoci z oprávnených výdavkov. Pomoc sa nebude vzťahovať na žiadne zvýšenie hodnoty pozemku príjemcu pomoci stanovené znaleckým posudkom (ďalej aj „nadmerná pomoc“), tak ako je popísané nižšie.
5. Zvýšená hodnota pozemku sa stanovuje znaleckým posudkom. Znalecký posudok vypracúva znalec vybraný príslušným ministerstvom v rámci otvoreného, transparentného a nediskriminačného postupu v súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní, čím je zabezpečená jeho nezávislosť.
6. Vo všetkých prípadoch sanácie podľa čl. G tejto schémy sú v nadväznosti na predchádzajúci

¹⁰ V súlade s bodom 17. písm. f) Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C 262/01).

odsek príjemcovia pomoci povinní po ukončení sanácie vrátiť nadmernú pomoc poskytovateľovi. Príjemcovia pomoci sú v súlade s čl. 45 ods. 4 nariadenia o skupinových výnimkách povinní poskytovateľovi vrátiť nadmernú pomoc vo výške, ktorá zodpovedá zvýšenej hodnote pozemku po sanácii, a to do 60 dní od doručenia výzvy poskytovateľa.

7. Pokiaľ nadmerná pomoc nebola vrátená poskytovateľovi podľa čl. 4 ods. 6 tejto schémy, uplatní sa mechanizmus spätného vymáhania, v rámci ktorého je príjemca pomoci povinný vrátiť nadmernú pomoc poskytovateľovi v prípade predaja sanovaného pozemku, pričom v takomto prípade sa k pohľadávke štátu vo výške zvýšenej hodnoty sanovaného pozemku prirába aj úrok¹¹ zodpovedajúci trhovým podmienkam v danom čase. V opačnom prípade sa uplatní postup podľa nariadenia o podrobných pravidlách, ktorého výsledkom bude priamo vykonateľné rozhodnutie Európskej komisie o vymáhaní neoprávnenej pomoci vrátane príslušného úroku.
8. Obdobie, na ktoré sa vzťahuje povinnosť bezodkladného vrátenia nadmernej pomoci v rámci mechanizmu spätného vymáhania podľa čl. 4 ods. 7 tejto schémy, je stanovené v súlade s článkom 71 všeobecného nariadenia na päť rokov¹² od záverečnej platby poskytnutej príslušnému ministerstvu zabezpečujúcemu vykonanie sanačných prác. Pokiaľ v uvedenom období dôjde k predaju sanovaného pozemku príjemcu pomoci, príjemca pomoci je povinný vrátiť nadmernú pomoc, aj pokiaľ by sa poskytovateľ dozvedel o predaji sanovaného pozemku až po uplynutí uvedeného obdobia.
9. Stanovenie výšky pomoci v súlade s pravidlami uvedenými v tejto schéme sa považuje za individuálne overenie potreby financovania podľa všeobecného nariadenia.

K. STIMULAČNÝ ÚČINOK POMOCI

Na základe tejto schémy je pomoc poskytovaná vo forme realizácie rekultivačných prác príslušným ministerstvom, a to výlučne v prípadoch, kedy povinnosť sanácie environmentálnej záťaže prechádza v zmysle zákona o envirozát'aziach na príslušné ministerstvo. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že príjemca pomoci, ktorý v zmysle zákona o envirozát'aziach nie je subjektom povinným zabezpečiť sanáciu environmentálnej záťaže, by sanáciu environmentálnej záťaže na pozemku v jeho vlastníctve vôbec nerealizoval.

S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti bol v prípade pomoci podľa tejto schémy jednoznačne identifikovaný stimulačný účinok podľa čl. 6 nariadenia o skupinových výnimkách.

Pomoc v rámci tejto schémy môže byť poskytnutá iba vtedy, ak bude preukázaná jej potreba pre dosiahnutie cieľov sanácie, t. j. musí byť zjavná spojitosť medzi poskytovanou pomocou a oprávnenými výdavkami.

L. KUMULÁCIA POMOCI

Pomoc podľa tejto schémy sa v súvislosti s tými istými celkovými výdavkami vynaloženými na sanáciu environmentálnej záťaže nemôže kumulovať so žiadnou inou štátnou pomocou alebo minimálnou pomocou.

Pomoc poskytnutá na základe tejto schémy sa môže kumulovať s inou pomocou, ak sa jednotlivé opatrenia pomoci týkajú rozdielnych identifikovateľných oprávnených výdavkov.

¹¹ Zákon o pohľadávkach štátu

¹² Rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci z 11.06.2013 - State Aid N 385/2002 – United Kingdom Support for Land Remediation

M. PODMIENKY POSKYTNUTIA POMOCI

Poskytovateľ overuje splnenie podmienok poskytnutia pomoci podľa tejto schémy na základe čestného vyhlásenia príjemcu pomoci podľa čl. F. Až po overení podmienok poskytnutia pomoci poskytovateľ vyzve dodávateľa sanačných prác vybratého na základe postupu v súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní na zaslanie návrhu písomnej dohody o realizácii geologických prác (o vstupoch na pozemky), ktorá bude uzavretá medzi dodávateľom sanačných prác a príjemcom pomoci, príjemcovi pomoci.

Pokiaľ projekt zahŕňa aj pozemok podniku nespĺňajúceho kritériá podľa čl. F, príslušné ministerstvo bezodkladne písomne vyzve dotknutý podnik na úhradu sumy zodpovedajúcej pomernej časti nákladov na sanačné práce po odpočítaní zvýšenej hodnoty projektom dotknutých pozemkov, ku ktorej sa prirátá zvýšená hodnota pozemku dotknutého podniku, pokiaľ ju už dotknutý podnik neuhradil.

Dotknutý podnik je povinný uhradiť sumu podľa predchádzajúceho odseku. V opačnom prípade sa uplatní postup podľa nariadenia o podrobných pravidlách, ktorého výsledkom bude priamo vykonateľné rozhodnutie Európskej komisie o vymáhaní neoprávnenej pomoci vrátane príslušného úroku.

N. MECHANIZMUS POSKYTOVANIA POMOCI V RÁMCI OPRÁVNENÝCH PROJEKTOV

Identifikácia projektu

1. MŽP SR vykonáva v zmysle § 2 zákona o envirozát'aziah súbor činností, ktorých výsledkom je najmä rozpoznanie environmentálnej záťaže, jej klasifikácia z hľadiska priority jej riešenia a jej následná evidencia v ISEZ.
2. V prípade, ak pôvodca environmentálnej záťaže evidovanej v ISEZ:
 - a) zomrel alebo zanikol, príslušný orgán štátnej správy určí rozhodnutím za povinnú osobu právneho nástupcu pôvodcu;
 - b) nie je známy, alebo ho nemožno určiť podľa písm. a) tohto odseku, príslušný orgán štátnej správy určí za povinnú osobu vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza environmentálna záťaž.

Za povinnú osobu nemožno určiť osobu, ktorá splní aspoň jeden z liberačných dôvodov podľa § 4 ods. 4 alebo 5 zákona o envirozát'aziah.

3. Ak povinnú osobu nie je možné určiť podľa predchádzajúceho odseku tohto článku, vláda SR na návrh MŽP SR rozhodne o tom, na ktoré príslušné ministerstvo prechádzajú povinnosti pôvodcu, resp. povinnej osoby podľa § 3 ods. 2 a 3 zákona o envirozát'aziah.
4. Príslušné ministerstvo identifikuje lokality (pozemky) určené na sanáciu podľa predchádzajúceho odseku tohto článku, ktoré sú vo vlastníctve podnikov (ako potenciálnych príjemcov pomoci).

Príprava projektu

5. Príslušné ministerstvo vo vzťahu k pozemkom konkrétnych podnikov zabezpečí vypracovanie znaleckého posudku v súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní na určenie aktuálnej a budúcej (po realizácii sanačných prác) všeobecnej hodnoty pozemku.
6. Príslušné ministerstvo zabezpečí vypracovanie rozpočtu projektu sanačných prác.

Realizácia projektu

7. Príslušné ministerstvo, ako prijímateľ NFP, zrealizuje verejné obstarávania na výber dodávateľa sanačných prác v rámci otvoreného, transparentného a nediskriminačného postupu v súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní.
8. Príslušné ministerstvo zabezpečí realizáciu sanačných prác v súlade s § 5 ods. 7 v spojitosti s § 3 ods. 2 zákona o envirozát'azhiach.
9. Vzhľadom na nepeňažnú formu pomoci poskytovanej podľa tejto schémy sa za moment poskytnutia pomoci podľa tejto schémy považuje moment nadobudnutia účinnosti písomnej dohody o realizácii geologických prác (o vstupoch na pozemky), uzavretej medzi dodávateľom sanačných prác a príjemcom pomoci, prípadne v súlade s § 29 ods. 4 geologického zákona moment nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ministerstva životného prostredia SR, ako ústredného orgánu štátnej správy v oblasti geológie, ak k uzavretiu písomnej dohody nedôjde. Pred uzatvorením písomnej dohody o realizácii geologických prác (o vstupoch na pozemky), resp. pred vydaním rozhodnutia Ministerstva životného prostredia SR príslušné ministerstvo overí splnenie podmienok podľa čl. F tejto schémy. Dohoda nadobúda účinnosť deň po jej zverejnení. Poskytovateľ vykoná úkony tak, aby boli sanačné práce ukončené a uhradené do 31. decembra 2023.

O. CELKOVÝ ROZPOČET

Indikatívna výška výdavkov plánovaných v rámci tejto schémy pre obdobie 2016 – 2023 je 175 294 117 Eur zo zdrojov OP KŽP (z toho 149 000 000 Eur zo zdrojov EÚ – Kohézny fond a 26 294 117 Eur zo štátneho rozpočtu).

Predpokladaný ročný rozpočet je 29 215 686 Eur.

P. TRANSPARENTNOSŤ A MONITOROVANIE

Vyhlasovateľ po nadobudnutí platnosti a účinnosti schémy zabezpečí zverejnenie a dostupnosť schémy v úplnom znení, t. j. v znení všetkých schválených dodatkov na svojom webovom sídle v trvaní minimálne počas obdobia jej platnosti a účinnosti.

Poskytovateľ v súlade s § 12 ods. 1 zákona o štátnej pomoci zaznamenáva prostredníctvom elektronického formulára do šiestich mesiacov odo dňa poskytnutia pomoci v Centrálnom registri údaje o príjemcovi pomoci a o poskytnutej pomoci podľa tejto schémy.

Vyhlasovateľ zabezpečuje zber, sledovanie a vyhodnocovanie všetkých údajov potrebných na monitorovanie projektov, vrátane údajov nevyhnutných na sledovanie dosahovania cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov na úrovni operačného programu.

Vyhlasovateľ zabezpečuje vypracovanie ročnej monitorovacej správy o poskytnutej štátnej pomoci v rámci schémy za každý kalendárny rok, ktorú predkladá Protimonopolnému úradu SR, a to vždy do konca februára nasledujúceho kalendárneho roka. Za týmto účelom poskytovateľ predloží vyhlasovateľovi súhrnné informácie ohľadne pomoci poskytnutej v rámci tejto schémy za príslušný kalendárny rok najneskôr do 15. januára nasledujúceho kalendárneho roka, tak aby vyhlasovateľ zabezpečil vypracovanie ročnej monitorovacej správy podľa predchádzajúcej vety.

Poskytovateľ kontroluje dodržiavanie všetkých podmienok stanovených v tejto schéme.

Poskytovateľ uchováva podrobné záznamy s informáciami a podpornou dokumentáciou potrebnou

na zistenie toho, či boli splnené všetky podmienky stanovené v schéme, 10 rokov odo dňa poskytnutia poslednej pomoci na základe schémy.

Európska komisia je v súlade s článkom 12 nariadenia o skupinových výnimkách oprávnená monitorovať pomoc oslobodenú od notifikačnej povinnosti podľa tejto schémy. Na tieto účely je oprávnená vyžiadať si všetky informácie a podpornú dokumentáciu, ktorú považuje za potrebnú na monitorovanie uplatňovania vyššie uvedeného nariadenia.

R. KONTROLA A AUDIT

Vykonávanie finančnej kontroly, vnútorného auditu, vládneho auditu alebo auditu kontrolnými orgánmi EÚ (ďalej aj „kontrola a audit“) poskytnutej pomoci je stanovené legislatívou EÚ (všeobecné nariadenie; vykonávacie nariadenie a nariadenie Rady ES č. 2185/96¹³ z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi) a z legislatívy SR (zákon o finančnej kontrole a audite).

Subjektmi zapojenými do kontroly a auditu sú:

- a) poverení zamestnanci poskytovateľa;
- b) Ministerstvo financií SR;
- c) Úrad vládneho auditu;
- d) Najvyšší kontrolný úrad SR;
- e) kontrolné orgány EÚ
- f) Slovenská agentúra životného prostredia.

Kontrola a audit prijímateľa NFP budú vykonávané v súlade s pravidlami stanovenými pre poskytovanie príspevku z EŠIF. Prijímateľ NFP zabezpečí prítomnosť osôb zodpovedných za realizáciu aktivít projektu a zdrží sa konania, ktoré by mohlo ohroziť začatie a riadny priebeh výkonu kontroly a auditu. Prijímateľ NFP upraví v zmluve s dodávateľom účasť dodávateľa v prípade výkonu kontroly a auditu súvisiaceho s dodávaným tovarom, prácami a službami kedykoľvek počas platnosti a účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP oprávnenými osobami. Prijímateľ NFP v zmluve s dodávateľom tiež upraví podmienky pre dodávateľa na poskytnutie všetkej potrebnej súčinnosti dodávateľa voči oprávneným osobám.

Poskytovateľ pomoci kontroluje dodržanie podmienok, za ktorých sa pomoc poskytla, ako aj ostatné skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na správnosť a účelovosť poskytnutej pomoci. Za týmto účelom je poskytovateľ pomoci oprávnený vykonať kontrolu priamo u príjemcu pomoci.

Pri kontrole poskytnutej pomoci podľa tejto schémy je príjemca pomoci podľa § 14 ods. 1 zákona o štátnej pomoci povinný umožniť poskytovateľovi pomoci vykonanie kontroly dodržania podmienok poskytnutia štátnej pomoci.

S. PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ SCHÉMY

Schéma nadobúda platnosť a účinnosť dňom uverejnenia v Obchodnom vestníku. Poskytovateľ pomoci zabezpečí uverejnenie schémy v Obchodnom vestníku a na svojom webovom sídle: www.op-kzp.sk do 10 pracovných dní od jej uverejnenia v Obchodnom vestníku.

Zmeny v schéme je možné vykonať formou písomných dodatkov ku schéme, pričom platnosť a účinnosť každého dodatku nastáva dňom zverejnenia schémy v znení dodatku v Obchodnom

¹³ Ú. v. ES, L 292, 15.11.1996, str. 2, mimoriadne vydanie v slovenskom jazyku: Kapitola 09 Zväzok 01 str. 303-306.

vestníku. Neplatné a neúčinné sú akékoľvek zmeny v schéme, ktoré by mali za následok to, že priemerný ročný rozpočet na štátnu pomoc podľa tejto schémy by presiahol 150 miliónov EUR.

Zmeny v legislatíve EÚ uvedenej v článku B. tejto schémy alebo v akejkoľvek s ňou súvisiacej legislatíve, týkajúce sa ustanovení tejto schémy, musia byť premietnuté do schémy v priebehu šiestich mesiacov od nadobudnutia ich účinnosti.

Platnosť a účinnosť schémy končí dňa 31. decembra 2023.